

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра методології та методів соціологічних досліджень

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Фокус-групові інтерв'ю в соціологічному дослідженні
для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціологічне забезпечення управлінських процесів»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	20__/20__
Семестр	5
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: доц.Олійник О.В., ас. Серeda О.С.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(місяць, ІІІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(місяць, ІІІБ, дата)

КИЇВ – 2020

Розробник(и):

Олійник О.В., к.с.н., доцент, доцент кафедри методології та методів соціологічних досліджень

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри методології та методів соціологічних досліджень

(підпис) (Сидоров М.В.-С.)
(прізвище та ініціали)

Протокол № 4 від «28» 08 2020 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____ Червінська Т.Г.

1. **Мета дисципліни** – систематизація та розширення знань студентів про специфіку та пізнавальні можливості фокусованих групових інтерв'ю в соціології.

2. **Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:**

1. Знати методологічні та прикладні основи методів збору соціологічної інформації
2. Володіти навичками застосування якісної стратегії в соціологічних дослідженнях.

3. **Анотація навчальної дисципліни:**

Дисципліна «Фокус-групові інтерв'ю в соціологічному дослідженні» є дисципліною вільного вибору студентів у фаховій підготовці студентів за освітньою програмою «Соціальне забезпечення управлінських процесів» (Вибір з переліку. Перелік 6.) і розкриває теоретико-методологічні основи та пізнавальні можливості фокусованих групових інтерв'ю в соціологічних дослідженнях, навчає адекватно використовувати методи фокус-груп, аналізувати їхні результати, а також робити релевантні висновки.

4. **Завдання (навчальні цілі):**

- систематизувати наявні у студентів знання про різновиди інтерв'ю та доцільність застосування кожного з них для отримання соціологічної інформації;
- ознайомити студентів з пізнавальними можливостями фокус-групових інтерв'ю;
- ознайомити студентів з методичною специфікою проведення ФГП;
- охарактеризувати надійність висновків, отриманих на основі фокус-груп.

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність самостійно планувати, організувати та проводити соціологічне дослідження (СК05)
- Здатність організувати і проводити моніторинг та діагностику соціальних процесів, здійснювати процедуру соціологічного оцінювання (СК12)
- Здатність використовувати сучасні методи збору та аналізу соціальної інформації (СК15)

5. **Результати навчання за дисципліною:**

Код	Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.1	Знання методологічних основ, пізнавальних можливостей, принципів застосування та процедури проведення методу ФГП	Лекції, практичні, самостійна робота	Практичні заняття, підсумковий тест	10
1.2	Знання методик і технік проведення ФГП	Лекції, практичні, самостійна робота	Практичні заняття, модерування під час навчальної ФГ	10
2.1	Володіння навичками модерування. Здійснювати аналіз даних фокусованих групових інтерв'ю	Лекції, практичні, самостійна робота	Участь у навчальній фокус-групі, аналіз отриманих даних ФГ, практичні завдання	20
2.2	Оцінювати надійність отриманих результатів	Лекція, практичне, самостійна робота	практичні завдання, обговорення, звіт за результатами навчальної фокус-групи	20
3.1	Демонструвати вміння організувати та забезпечувати підтримку	Самостійна робота, практичні заняття	практичні завдання, участь у навчальній ФГ та її обговоренні	20

	комунікації в процесі організації та проведення фокус-груп			
4.1	Вміти самостійно формулювати мету, ставити конкретні задачі, дослідження, розробляти інструментарій гайд ФГП	Практичні, самостійна робота	практичні завдання, дизайн та гайд ФГД	20

6. **Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання**

Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	4.1
Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів (PH10)		+	+			
Використовувати соціологічний інструментарій та методологічний арсенал соціології для аналізу управлінських процесів у сучасному суспільстві (PH 15)	+	+	+	+		+
Здійснювати процедуру аналітичного та прикладного соціологічного дослідження конкретних ситуацій та проблем (PH19)	+			+	+	+

7. **Схема формування оцінки.**

7.1 **Форми оцінювання студентів:**

Семестрове оцінювання

1. виконання завдань під час практичного заняття (5 балів*10=50, мінімум - 30); PH 1.1, PH 1.2, PH 2.2, PH 2.2, PH 3.1, PH 4.1
2. дизайн ФГД за темою максимум -10 балів, мінімум -6; PH 1.1, PH 1.2
3. гайд ФГП максимум -10 балів, мінімум -6; PH 1.2, PH 2.1
4. участь у ФГ у ролі модератора/активне обговорення процедури максимум -10 балів, мінімум -6; PH 1.2, PH 2.1, PH 3.1
5. підсумковий звіт за результатами ФГП максимум -10 балів, мінімум -6; PH 1.1, PH 2.1, PH 2.2, PH 3.1
6. підсумковий тест (1 на семестр) максимум -10 балів, мінімум -6; PH 1.1., PH 1.2

- підсумкове оцінювання: *затік*

7.2 **Організація оцінювання:**

1. виконання завдань під час практичного заняття – PH 1.1, PH 1.2, PH 2.2, PH 2.2, PH 3.1, PH 4.1, впродовж семестру
2. дизайн ФГД за темою, PH 1.1, PH 1.2– після теми 3
3. гайд ФГП , PH 1.2, PH 2.1– після теми 6
4. участь у ФГ у ролі модератора/активне обговорення процедури – PH 1.2, PH 2.1, PH 3.1, після теми 7
5. підсумковий звіт за результатами ФГП, PH 1.1, PH 2.1, PH 2.2, PH 3.1– після теми 9
6. підсумковий тест, PH 1.1., PH 1.2– після теми 9

7.3 **Шкала відповідності оцінок**

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми*	Кількість годин		
		лекції	практичні	Самостійна робота
<i>1. Теоретико-методологічні основи проведення фокусованих групових інтерв'ю в соціологічних дослідженнях</i>				
1	Вступ. Фокусовані групові інтерв'ю як метод збору інформації в соціологічному дослідженні. Пізнавальні можливості та обмеження фокусованих групових інтерв'ю	2	2	4
2	Етапи підготовки та проведення ФГІ	2	4	4
3	Вимоги до формування груп учасників ФГІ. Правила сегрегації. Рекрутинг учасників ФГІ	2	2	4
<i>2. Техніки проведення фокус-групових інтерв'ю</i>				
4	Технологія створення інструментарію фокус-груп	2	4	6
5	Техніки роботи модератора. Ролі учасників фокусованого групового інтерв'ю.	2	4	4
6	Спеціальні техніки у ФГІ (колаж, незакінчені речення, персоніфікація тощо)	4	4	6
7	Види фокус-груп. Специфіка онлайн фокус-груп.	2	2	4
<i>3. Надійність висновків, отриманих на основі фокус-груп</i>				
8	Можливості аналізу даних фокус-групи. Основні аспекти надійності висновків інтерв'ю. Триангуляція методів	2	4	4
9	Звітна та технічна документація ФГІ. Специфіка підготовки та презентації звіту на основі даних фокус-груп	2	4	8
	<i>Підсумкова робота (звіт за результатами ФГІ)</i>			26
	ВСЬОГО	20	30	70

Загальний обсяг - 120 год., в тому числі:

Лекцій - 20 год.

Практичні заняття - 30 год.

Самостійна робота - 70 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Белановский С. А. Метод фокус групп: М.: Николо-Медиа, 2001. - 272 с.
2. Богомолова Н.Н., Фоломеева Т.В. Фокус-группы как метод социально-психологического исследования, М., 1997.
3. Дмитриева Е.В. Фокус-группы в маркетинге и социологии - М.: Центр. 1998. - 144 с.
4. Квале С. Исследовательское интервью. - М.: Смысл, 2003. - 301 с. - С. 91-278.
5. Крюгер Р., Кейси М.Э. Фокус-группы. Практическое руководство.: Пер. с англ. - М.: Издательский дом «Вильямс», 2003 - 256 с.
6. Мельникова О.Т. Фокус-группы: Методы, методология, модерирование. - М.: Аспект Пресс, 2007. - 320 с.
7. Мертон Р., Фиске М., Кендалл П. Фокусированное интервью / Под ред. С.А.Белановского. - М.: Ин-т молодежи, 1991.

8. Richard A. Krueger, Mary Anne Casey, Jonathan Donner, Stuart Kirsch, Jonathan N. Maack. Social Analysis: Selected Tools and Techniques // Social Development Papers. - Paper Number 36, June 2001.

Додаткова:

1. Альмодовар Ж-П. Рассказ о жизни и индивидуальная траектория: сопоставление масштабов анализа // Вопросы социологии, 1992. Том 1. - № 2. - С. 98-104.
2. Белановский С. А. Глубокое интервью. М.: Николо-Медиа, - 2001.
3. Богомолова Н.Н., Фоломеева Т.В. Фокус-группы как метод социально-психологического исследования, М., 1997.
4. Гурджи И.А. Проективные методики в качественных исследованиях. [Электронный ресурс] Режим доступа до ресурсу: <https://www.cfin.ru/press/practical/2000-01/01.shtml>
5. Мельникова О.Т. Методики и техники фокус-группового исследования // Социология: 4М. 2007. № 24.- С. 7-28.
6. Танген Дж. Онлайн-курс «Наука повсякденного мышления» [Электронный ресурс] Режим доступа до ресурсу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/UOx/THINK101/2016_T2/courseware/5fde2dc2053b473f97a910ddfe526904/c207ae6e5f034b25aab749caefdc1b12/
7. Уйти, чтобы остаться: Социолог в поле: Сб. ст. / Под ред. Виктора Воронкова и Елены Чикадзе. — СПб.: Алетейя, 2009. — 148 с.
8. Штейнберг И., Шанин Т., Ковалев Е., Левинсон А. Качественные методы. Полевые социологические исследования / И. Штейнберг, Т. Шанин, Е. Ковалев, А. Левинсон ; под ред. И. Штейнберга. СПб. : Алетейя, 2009. – 352 с.
9. Штейнберг И.Е. Логические схемы обоснования выборки для качественных интервью: «восьмиокопная» модель // Социология: методология, методы, математическое моделирование, № 38, 2014; С. 38–71.

10. Додаткові ресурси:

1. Проект «Майдан: усна історія» на сайті <http://www.memory.gov.ua/page/maidan-usna-istoriya>
2. Проект «Усна історія незалежної України» на сайті <http://oralhistory.org.ua/>
3. Мельникова О.Т. Методики и техники фокус-группового исследования // Социология: 4М. 2007. № 24.- С. 7-28. - <https://www.jour.fnisc.ru/index.php/soc4m/article/view/4108/3848>
4. Методические приемы и техники, применяемые в фокус-группе: https://studme.org/222754/psihologiya/metodicheskie_priemy_tehniki_primanyaemye_fokus_gru_ppe
5. UX-исследование ДБО: наш опыт, ошибки и открытия <https://vc.ru/design/146165-ux-issledovanie-dbo-nash-opyt-oshibki-i-otkrytiya>
6. Диджитал кардсортинг. Старый метод, новая форма <https://medium.com/@LabWonderfull/диджитал-кардсортинг-9fca9a613ca8>
7. 21 метод UX-исследований: какой выбрать: <https://vc.ru/design/148299-21-metod-ux-issledovaniy-kakoy-vybrat>